

Ludzie partii

idealiści czy pragmatycy?

Ludzie partii

idealiści czy pragmatycy?

**Kadry partyjne
w świetle badań empirycznych**

redakcja naukowa

Anna Paczeńskiak • Jean-Michel De Waele

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2011

Recenzent: prof. dr hab. Ryszard Herbut

Projekt okładki i stron tytułowych: Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano grafikę Tino Magera, pochodzącą z banku zdjęć Fotolia: <http://pl.fotolia.com>

Redakcja i korekta: Zofia Kozik

© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

ISBN 978-83-7383-447-7

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wolny Uniwersytet w Brukseli

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./faks 22 826 59 21, 22 828 95 63, 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl; scholar@neostrada.pl
<http://www.scholar.com.pl>

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy POZKAL, Inowrocław

Spis treści

Anna Pacześniak, Jean-Michel De Waele

Mikrokosmos partii jako <i>terra incognita</i>	11
Wprowadzenie	11

Michał Jacuński

Dojrzały, wykształceni i religijni: partyjne kadry z profilu	25
Metoda badawcza	27
Struktura wiekowa	27
Miejsce zamieszkania	29
Płeć uczestników badania	30
Struktura wykształcenia	31
Struktura zawodowa	32
Uczestnictwo w organizacjach społecznych i politycznych	37
Wcześniejsza przynależność partyjna	38
Struktura wyznaniowa	41
Podsumowanie	43

Maïté Leroy

Między neoliberalizmem a „trzecią drogą”: poglądy społeczno-ekonomiczne w PO i SLD	46
Metoda badań	49
Poglądy delegatów na tematy społeczno-ekonomiczne	50
Zbieżność i spójność wewnętrzna poglądów delegatów partii w sprawach społeczno-gospodarczych	57
Działania i sympatie polityczne	60
Podsumowanie	64

Anna Pacześniak

Konserwatyzm z prawa i lewa: system wartości partyjnych kadr	66
Relacje państwo–Kościół	70
Kwestie społeczno-obyczajowe	73
Stosunek do mniejszości i „inności”	79
Kontrakt płci	84
Podsumowanie	85

Michał Jacuński

Aktywista partyjny jako bierny obserwator, czyli kadry średniego szczebla wobec partii i jej kierownictwa	89
Zaangażowanie w życie partii	91
Oczekiwania wobec kierownictwa partii	96
Charakterystyka partii w oczach kadr partyjnych	100
Priorytety polityczne partii	108
Podsumowanie	110

Jean-Michel De Waele

Działacze partyjni w Bułgarii i Rumunii: tło do polskiej analizy	112
Bułgarska Partia Socjalistyczna (PSB)	113
Partia Narodowo-Liberalna (PNL)	115
Partia Demokratyczno-Liberalna (PDL)	116
Węgierska Unia Demokratyczna w Rumunii (UDMR)	118
Delegaci Bułgarskiej Partii Socjalistycznej	119
Delegaci rumuńskiej Partii Narodowo-Liberalnej	127
Delegaci rumuńskiej Partii Demokratyczno-Liberalnej	131
Delegaci Węgierskiej Unii Demokratycznej w Rumunii (UDMR)	133
Podsumowanie	136

Anna Pacześniak, Jean-Michel De Waele

Pragmatyzm wygrywa z ideologią – konkluzje	138
--	-----

Aneks

Kwestionariusz wypełniany przez delegatów na zjazdy wojewódzkie Sojuszu Lewicy Demokratycznej	146
Kwestionariusz wypełniany przez uczestników rad regionalnych Platformy Obywatelskiej	159

Bibliografia	172
------------------------	-----

Noty o autorach	180
---------------------------	-----

Spis tabel

Tabela 1.	Aktywność zawodowa kadr partyjnych	32
Tabela 2.	Powiązanie wykonywanej pracy z polityką	34
Tabela 3.	Funkcje publiczne pełnione przez działaczy partii	35
Tabela 4.	Rodzaje funkcji publicznych pełnionych przez delegatów PO i SLD	36
Tabela 5.	Przynależność działaczy partyjnych do związków zawodowych	38
Tabela 6.	Wcześniejsza przynależność do innych partii politycznych	39
Tabela 7.	Przynależność działaczy partyjnych do PZPR lub NSZZ „S” przed 1989 r.	41
Tabela 8.	Częstotliwość uczestniczenia w praktykach religijnych	43
Tabela 9.	Działacze PO i SLD wobec interwencjonizmu gospodarczego państwa	51
Tabela 10.	Działacze PO i SLD wobec zmniejszenia różnic w zarobkach obywateli	52
Tabela 11.	Działacze partyjni wobec wpływu związków zawodowych na kwestie ekonomiczne i społeczne	53
Tabela 12.	Działacze partyjni wobec kwestii wprowadzenia podatku liniowego	54
Tabela 13.	Poglądy działaczy partyjnych na uzależnienie wysokości zasiłków od wysokości dochodów	55
Tabela 14.	Działacze partyjni wobec kwestii pracy tymczasowej jako sposobu walki z bezrobociem	56
Tabela 15.	Wprowadzenie pracy tymczasowej jako sposobu na walkę z bezrobociem	57
Tabela 16.	Opinie w PO i SLD na temat roli Kościoła w sferze publicznej	72
Tabela 17.	Stosunek do kwestii społeczno-obyczajowych w PO i SLD	75
Tabela 18.	Homoseksualizm według działaczy PO i SLD	81
Tabela 19.	Stosunek do osób innej narodowości w SLD i PO	83
Tabela 20.	Relacje między kobietami i mężczyznami w sferze publicznej i prywatnej	85
Tabela 21.	Określenia nadane partii przez kadry średniego szczebla PO	98

Tabela 22. Określenia nadane partii przez kadry średniego szczebla SLD	98
Tabela 23. Postawy członków PO względem własnej partii, jej kierownictwa oraz podmiotów współpracujących	104
Tabela 24. Postawy członków SLD względem własnej partii, jej kierownictwa oraz podmiotów współpracujących	106
Tabela 25. Priorytety PO	108
Tabela 26. Priorytety SLD	109

Spis rycin

Rycina 1.	Struktura wiekowa działaczy partyjnych	28
Rycina 2.	Miejsce zamieszkania działaczy partyjnych	29
Rycina 3.	Struktura płci uczestników kongresów partyjnych . . .	30
Rycina 4.	Struktura wykształcenia działaczy partyjnych	31
Rycina 5.	Porównanie struktur partii pod względem wykonywanych zawodów	33
Rycina 6.	Najważniejsze powody wstąpienia do partii	37
Rycina 7.	Wierzący i niewierzący wśród kadr PO i SLD	42
Rycina 8.	Odsetek działaczy o poglądach lewicowych i prawicowych w SLD i PO	59
Rycina 9.	Główne cele określone przez delegatów SLD i PO . . .	60
Rycina 10.	Opinie działaczy PO na temat elektoratu bliskiego ich partii oraz potencjalnego koalicjanta	62
Rycina 11.	Opinie działaczy SLD na temat elektoratu bliskiego ich partii oraz potencjalnego koalicjanta	63
Rycina 12.	Sympatie działaczy SLD i PO do innych partii	63
Rycina 13.	Elektoraty parlamentarnych ugrupowań politycznych na osiach podziałów politycznych	87
Rycina 14.	Uczestnictwo w zebraniach miejskich/lokalnych struktur partyjnych	92
Rycina 15.	Kontakty członków SLD oraz PO z partią	93
Rycina 16.	Ilość czasu poświęcana partii w miesiącu przez jej działaczy	94
Rycina 17.	Regiony według największej aktywności działaczy PO	95
Rycina 18.	Regiony według największej aktywności działaczy SLD	95
Rycina 19.	Obowiązki kierownictwa partii wobec jej członków .	99